

Η ΙΑ' ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ Σ.Δ.Γ.

Στις 12 Μαρτίου έγινε η 11η τακτική συνέλευση των μελών του Συνδέσμου στην αίθουσα του 'Οδοιπορικού Συνδέσμου που μᾶς παραχωρήθηκε ευγενικά.

Σύμφωνοι με την ημερησία διάταξη η πρόεδρος κ. Αδρα Θεοδωροπούλου έδωσε το λόγο στη Γενική Γραμματέα του Συνδέσμου που διάβασε τη λογοδοσία για τη δράση του Συνδέσμου κατά το έτος 1929.

Έπειτα από τη λογοδοσία, η Ταμίας του Συνδέσμου κ. Γεωργία Λυμπεροπούλου διάβασε τον ισολογισμό του 1929 και τον προϋπολογισμό για το 1930 που ένεκρίθησαν από τη Συνέλευση.

Η ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

Είναι η πρώτη χρονιά ύστερ' από τις δεκαετίες συνεχείς προσπάθειές μας που στη λογοδοσία μας έχουμε να χαιρετίσουμε μιαν ουσιαστική κατάκτηση στο πολιτικό επίπεδο. Την ξέρετε όλες σας και από τον 'Αγώνα και από την προηγούμενη συγκέντρωση των μελών μας. Είναι η έκδοση του Διατάγματος με το οποίο χορηγείται στις 'Ελληνίδες το δικαίωμα να εκλέγουν και να εκλέγονται στις Δημοτικές εκλογές. Το ιστορικό της έκδοσης αυτής σᾶς είναι επίσης γνωστό, όπως και ότι το δικαίωμα αυτό δεν είναι γενικό, ότι το Δίγμα είναι έκτελεστικό του νόμου του 1925 ο οποίος έχει τους δύο μεγάλους περιορισμούς. 'Αποκλείει τις αγράμματες γυναίκες και όσες έχουν ηλικία κάτω των 30 χρόνων. Το Δίγμα φυσικά τοῦ περιέχει. Έτσι θα στερηθούν την ψήφο σὲ μεγαλύτερη αναλογία οι φτωχές λαϊκές γυναίκες που ναι αγράμματες, οι περισσότερες

εργάτριες, οι χωρικές και οι λαϊκές νοικοκυρές, που πλουτίζουν με τὴν ιδρώτα τους τὸν τόπον αὐτὸ και ποὺ τὸ Κράτος τις θυμᾶται μόνον όταν πρόκειται νὰ εἰσπράξει φόρους σὲ ἀψυχο ἢ και σὲ ἐμψυχον ὕλικὸ γιὰ τὴν οἰκονομικὴν ἢ τὴν πολιτικὴ του ὑπόστασι. Ὁ Σύνδεσμος, ἀπὸ τὴν ἔδυσή του ἀκόμα, ζήτησε πλήρη πολιτικὴν ἐξίσωσι. Γι' αὐτὴν ἐργάστηκε και θὰ ἐργαστῇ ἀκόμα. Ἡ σημερινὴ κατάκτησι ἀποτελεῖ γι' αὐτὸ τὸν πρῶτο θετικὸ σταθμὸ, μὴ και τὴν πρώτη θετικὴν ἀφετηρία πρὸς τὴν πολιτικὴν μας ἐξίσωσι, ὅχι μόνον ἀπέναντι τῶν ἀνδρῶν ἀλλὰ και μεταξὺ ὄλων τῶν γυναικῶν.

Ἀφ' οὗτο ἡ καθολικὴ ψηφοφορία ἀντικατέστησε σὲ δημοκρατικὰς χώρας τὴν εἰδικὴ προνομιακὴ ἐκπροσώπησι ὠρισμένων κοινωνικῶν ὁμάδων, τὸ νὰ δημιουργοῦνται ἀνισότητες εἰς βᾶρος ὠρισμένων, λαϊκῶν μάλιστ, τάξεων, ἀποτελεῖ ἄπλᾶ και μόνον μιὰ διάψευσι τῆς ἰσότητος ποὺ ἐπαγγέλλεται κάθε Δημοκρατικὸ πολίτευμα, τοῦλάχιστον στὸ πολιτικὸ στάδιο, γιὰ όλες τίς κοινωνικὰς τάξεις. Καὶ ἀκριβῶς γι' αὐτό, μιὰ λαϊκὴ Δημοκρατία σὺν τὴν Ἑλληνικὴν, διαψεύδει τὸν ἑαυτὸ της, όταν τὸν κατ' ἐξοχὴν Δημοκρατικὸ θεσμὸ τῆς λαϊκῆς ἀντιπροσωπείας, τὸν βασίζει σὲ μιὰν ἀντιδημοκρατικὴν και ἀντιλαϊκὴν δόξιν. Τὸ βασικὸ αὐτὸ ἐπιχειρήμα, προσβάλλει τώρα ὁ Σύνδεσμός μας ἐντεινόντας τίς προσπάθειές του μαζὺ μ' ὅλα τὰ συνεργαζόμενα γυναικεῖα σωματεῖα και μ' όλες τίς ἐπαγγελματικὰς ὁργανώσεις ποὺ ἐκπροσωποῦν τίς λαϊκὰς τάξεις, γιὰ νὰ λείψουν οἱ περιορισμοί. Σήμερα τὸ πρᾶγμα γίνεται ὁπωσδήποτε εὐκολώτερον. Ἡδὴ ἐργάζεται γιὰ νὰ συντονίσει τίς ἐνέργειες, ὥστε νὰ ἀκουστοῦν

ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος διαμαρτυρίες γιὰ τὴ δημιουργούμενη ἀνισότητα, ἰδίως ἀπὸ τὶς γυναῖκες πρὸς τίγονται, καὶ νὰ προετοιμάσει τὸ ἔδαφος, ὥστε τὸ ζήτημα νὰ ξανατεθῇ σύντομα στὴ Βουλὴ, ὅτε ὑπάρχει ἡ ἐλπίδα ὅτι ἡ ἀποψὴ μας θὰ ὑποστηρίχτῃ ὄχι μόνον ἀπὸ τοὺς βουλευτὲς πρὸς πάντα ἦσαν φεμινιστές, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἄλλους πρὸς θὰ ὑπολογίσουν ξηρὰ καὶ μόνον ἔστω τὸ κομματικὸ τους συμφέρον.

Σύγχρονα ὁ Σύνδεσμος καταβάλλει κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ ἐγγραφῶν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερες γυναῖκες στοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους. Μόλις δημοσιεύτηκε τὸ Δ)μα ὠργάνωσε μικτὴν ἐπιτροπὴ ψήφου μὲ τὸ Ἐθνικὸ Συμβούλιο, πρὸς ἀποτελέστηκε ἀπὸ τὶς κ.κ. Ἀραβαντινοῦ Πρωτεκτίκου καὶ Στουδίτη ἐκ μέρους τοῦ Ε.Σ.Ε. καὶ Θεοδωροπούλου, Σβώλου καὶ Γκινοπούλου ἐκ μέρους τοῦ Συνδέσμου. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτὴ μὲ πρόεδρο τὴν κ. Θεοδωροπούλου, καὶ γραμματεῖα τὴν κ. Στουδίτου συγκέντρωσε ἤδη δέκα χιλιάδες δραχμὲς ἀπὸ τὰ δύο σωματεῖα γιὰ τὰ ἔξοδα ἐντύπων, ἀλληλογραφίας συγκεντρώσεων κ.λ.π. Καὶ 1) ἐκάλεσε τὰ γυναικεῖα σωματεῖα Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, ὅσα συνέπραξαν γιὰ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ Διατάγματος καὶ τὰ παρεκάλεσε νὰ ὑποδείξουν πρόσωπα κατάλληλα γιὰ τὶς ἐπιτροπὲς πρὸς θὰ ἐκδίδουν τὰ ἐκλογικὰ βιβλία καὶ ὅπου, σύμφωνα μὲ τὸ Δ)μα θὰ ἀντιπροσωπεύεται καὶ μιὰ γυναῖκα ὑποδεικνυμένη ἀπὸ τὰ γυναικεῖα σωματεῖα κατὰ προτίμηση ὅσα ἐργάστηκαν γιὰ τὴν πολιτικὴν ἰσότητα τῶν γυναικῶν. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν σωματείων ὑπέδειξαν ἀπὸ κοινὸν ἄρκετὰ πρόσωπα πρὸς εἶναι πρόθυμα νὰ ἐργαστοῦν ἀμισθί, γιὰ ὅπως εἶναι γνωστὸ τὸ συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἀπέριψε τὸ ἄρθρο τοῦ Δ)τος πρὸς ὥριζε ἀμοιβὴ γιὰ τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν. 2) Ἀποτάθηκε στὶς μεγάλες μιχτὲς ἐπαγγελματικὲς ὀργανώσεις γιὰ νὰ τὴ βοηθήσουν καὶ γιὰ τὸ ζήτημα τῶν ἀντιπροσώπων ἔδω καὶ στὶς ἐπαρχίες καὶ γιὰ μιὰ κοινὴ διαμαρτυρία νὰ λείψουν οἱ περιορισμοί.

Ἡ δὲ ἡ Συνομοσπονδία Δημ. ὑπαλλήλων καὶ ἡ διδασκαλικὴ Ὁμοσπονδία καὶ Ὁμοσπονδία ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων ὑπέγραψαν κοινὸν ἔγγραφο πρὸς τὸν κ. Πρόεδρο τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸν κ. Ὑπουργὸ τῶν Ἐσωτερικῶν, ἡ δὲ Συνομοσπονδία τῶν ἐργατῶν τῆς Ἑλλάδος μᾶς δῆλωσε ὅτι θὰ μᾶς ἐνισχύσει ὅσο μπορεῖ καὶ θὰ μᾶς βοηθήσει καὶ ἰδιαίτερα στὶς ἐπαρχίες, ὅπου δὲν ὑπάρχουν σωματεῖα πρὸς νὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν ψήφου, στὸ διαφωτισμὸ τῶν γυναικῶν γιὰ τὴν ἐγγραφὴ τους στοὺς καταλόγους καὶ γιὰ τὴν ὑπόδειξη ἀντιπροσώπων στὶς ἐπιτροπὲς. Ἀκόμα ἡ διδασκαλικὴ Ὁμοσπονδία δέχτηκε νὰ μᾶς βοηθήσει καὶ μὲ ἐγκυκλίους καὶ μὲ δημοσιεύσεις στὸ Δελτίο τῆς γιὰ νὰ κινήσει τὸ ἐνδιαφέρον τῶν δασκάλων τῶν δύο φύλων. 3) Ἀποτάθηκε στὰ σωματεῖα τῶν ἐπαρχιῶν πρὸς εἶχαν συνεργασεῖ μαζί μας γιὰ τὴν ψήφου καὶ τὰ κάλεσε νὰ ἐργαστοῦν καὶ ἐκεῖ ἐντατικὰ γιὰ τὴν ἐγγραφὴ τῶν γυναικῶν, τὴν ὑπόδειξη ἀντιπροσώπων τὴν ἐκφραστὴ διαμαρτυρίας γιὰ τοὺς περιορισμοὺς κλπ.

4) Ἐπίσης ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ ἀπηύθυνε ἐγκυκλίους στοὺς Δημάρχους, τοὺς Προέδρους τῶν Κοινοτήτων τοὺς ἐκπαιδευτικοὺς λειτουργοὺς καλῶντας τους νὰ διευκολύνουν τὸ ἔργο τῆς ἐγγραφῆς τῶν γυναικῶν. Δυστυχῶς ὅμως δὲν ὑπάρχουν συνταγμένα μητρώα γιὰ

τὶς γυναῖκες, παρὰ ἀπὸ τὸ 1914 καὶ ὕστερα καὶ δυσκολεύεται ἡ ἐγγραφὴ τους. Ἐν τούτοις κατορθώσαμε νὰ ἀπλοποιηθῇ ὅσο ἦταν δυνατό καὶ μὲ τὸ Δ)μα καὶ μὲ τὶς δυὸ ἐγκυκλίους τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ὡς πρὸς τὴν ἐκδοσὴ τῶν πιστοποιητικῶν.

Ἀκόμη ἔχομε νὰ ἀνακοινώσουμε ὅτι τὸ τμήμα τοῦ Συνδέσμου Λαρίσης ὀργάνωσε μιὰ μεγάλη Δημόσια συγκέντρωση ὅπου μίλησε ἡ κ. Κικὴ δημητριάδη καὶ ὁ πρ.βουλευτὴς καὶ Γραμ.τοῦ Ἀγροτικοῦ κόμματος κ. Χατζηγιάννης, ὡς καὶ ἡ κ. Πάντου ἀπὸ τὸ Βόλο πρὸς τοὺς ὁποίους ἐκφράζομε τὶς θερμότερες εὐχαριστίες μας. Ἡ ἐπιτυχία τῆς συγκέντρωσης ἦταν καταπληχτικὴ.

Στὸ τέλος τῶν ὁμιλιῶν ἐγίνε δεχτὸ τὸ ψήφισμα πρὸς θὰ σὰς διαβάσει ἡ πρόεδρος τοῦ τμήματος κ. Ἐλένη Καρακίτη.

Ἐπίσης σὰς ἀναγγέλλομε ἡ ἴδρυση τμημάτων τοῦ Συνδέσμου στὴ Σάμου καὶ στὴ Βέροια καὶ ἐλπίζομε πολὺ γρήγορα καὶ στὸ Αἴγιο στὸ Κιάτο καὶ στὴν Κοζάνη.

Ψήφισμα μὲ διαμαρτυρίες ἐπιδόθηκε ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ μὲ πρωτοβουλία τοῦ Συλλόγου πρὸς προστασίαν τῆς ἐργατικῆς.

Στάλθηκαν ἐπίσης ψήφισματα ἀπὸ τὴ Βέροια τὰ Χανιά καὶ τὴν Κομοτινὴ ὡς τὴν ὥρα. Ἐλπίζομε σύντομα νὰ ἔκλυθῃ ὁ Σύνδεσμος καὶ σ' ἄλλες ἐπαρχίες ὅπου οἱ πυρῆνες αὐτοὶ θὰ ἐργάζονται σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμά του καὶ θὰ διαφωτίζουν τὴ γυναῖκα γιὰ τὴ σημασία τῆς ψήφου καὶ τὴν ἀνάγκη νὰ ἐγγραφῶν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερες γυναῖκες.

5) Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔστειλε ἔγγραφο σὲ πολλὰ σωματεῖα πρὸς ὡς τώρα δὲν πήρανε μέρος στὴν κίνηση γιὰ τὴν ψήφου καὶ τὰ καλεῖ νὰ ἐργαστοῦν γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ Δ)τος τῆς ψήφου. Ἐπίσης σκοπεύομε νὰ κάνομε πλατὺτατο διαφωτισμὸ μὲ τὸν τύπο, καὶ μὲ τὴν ἀποστολὴ ἐντύπων ὁδηγίων κλπ. Τελειώνοντας τὸ ζήτημα τῆς ψήφου νομίζομε καθήκον μας νὰ ἐκφράζομε τὴν ευγνωμοσύνη μας σ' ὅλα τὰ σωματεῖα καὶ τὶς συνομοσπονδίες πρὸς ἐργάστηκαν μαζί μας γιὰ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ Διατάγματος καὶ συνεργάζονται ἀκόμα καὶ τώρα γιὰ τὴν ἐγγραφὴ τῶν γυναικῶν. Μὲ τὴ συνεργασία τέλος τῶν ἀντιπροσώπων τῶν λαϊκῶν τάξεων πρὸς πάντων τίγουν, ἐλπίζομε πῶς γρήγορα ὄχι μόνον θὰ λείψουν οἱ περιορισμοὶ μὰ καὶ θὰ πετύχομε καὶ τὴν πολιτικὴν μᾶς ἐξίσωση.

Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ σημεῖα τοῦ προγράμματός μας θ' ἀναφέρομε συντομῶτα τὶς ἐνέργειές μας, γιὰ ὅτι σὰς εἶναι ἤδη γνωστὲς ἀπὸ τὸν Ἀγῶνα καὶ τὶς συγκεντρώσεις μας.

Τὰ ἐξώγαμα παιδιὰ

Ὁ Σύνδεσμός μας παρακολούθησε ἀγρυπνὰ τὸ ζήτημα τῶν ἐξώγαμων παιδιῶν καὶ τὸ σχετικὸ νόμο πρὸς σὰν ν' ἀκολουθεῖ μιὰν ἀτυχὴ μοῖρα γίνεται διαρκῶς χειρότερος, ἀντὶ νὰ καλυτερέψει μ' ὅλες τὶς ἀδιόκοτες καὶ συνδυασμένες προσπάθειές μας μαζί μὲ τὸ Ἐθν. Συμβούλιο καὶ τὸ Σύλλογο γυν. ἐπιστημόνων. Παρουσιαστήκαμε στὴν Κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ, σὲ ὑπουργοὺς ἄλλεπάλληλους καὶ ὑποστηρίξαμε τὶς γνωστὲς σὰς ἀπόψεις γιὰ τὴν καλυτέρευσή του, εἶδαμε βουλευτὲς καὶ γερούσιαστὲς, μὰ τὸ ἀνδρικό συμφέρον μερικῶν ἰσχυρῶν ἐξου-

δετερώσει διαρκώς κάθε προσπάθειά μας και την αδύνατη, αλήθεια, ανθρωπιστική ιδεολογία μερικών βουλευτών.

Και ελ' αυτά γιατί στα κοινωνικά αυτά ζητήματα δεν υπάρχει χαραγμένη Κυβερνητική πολιτική, μά αφίνονται να παραπαίουν κατά τις διαθέσεις, την ιδιοσυγκρασία και τα προσωπικά συμφέροντα ακόμα των εκάστοτε Υπουργών.

Το σημερινό τροποποιημένο σχέδιο νόμου που έχει κατατεθεί για να ψηφιστεί, χειροτερεύει σε μερικά σημεία τον υπάρχοντα νόμο γιατί του αφαιρεί κάθε αναδρομική δύναμη. Λεπτομέρειες για το ζήτημα δημοσιεύσαμε τελευταία και στον Άγωνα του Δεκέμβρη σε άρθρο της κ. Στουδίτη. Τα σημεία στα οποία ζητάμε σήμερα τροποποίηση είναι α) να ευκολύνεται όσο είναι δυνατό ή εκάστοτε αναγνώριση ενός παιδιού. Το σημερινό προσχέδιο τη δυσκολεύει όπως και τη νομιμοποίηση των παιδιών από γονείς συγγενείς, χωρίς να λαμβάνει υπ' όψη του πως τα παιδιά δε φαίνε για τα τυχόν σφάλματα των γονέων. β) να γίνεται ελως διόλου άτελώς ή άγωγή για την δικαστική αναγνώριση γιατί αλλιώς είναι αδύνατο να υποβληθούν στα υπέρρογκα δικαστικά έξοδα που απαιτούνται οι κατά γενικό κανόνα άπορες μητέρες εξωγάμων παιδιών.

γ) Να κατοχυρώνεται ποινικώς ή υποχρέωση του πατέρα για τη συντήρησή του παιδιού του κ.ά.

Για τα παιδικά δικαστήρια

Ός προς τα παιδικά δικαστήρια, γίνονται ανάλογες προσπάθειες. Αφού ο σημερινός υπουργός απέσυρε το σχετικό προσχέδιο για να το μελετήσει παρουσιάσαμε με αντιπροσώπους του Έθν. Συμβουλίου και του Συνδέσμου Επιστημόνων στον Υπουργό και στον εισηγητή του και τώρα Γ. Γραμματέα του υπουργείου Δικαιοσύνης κ. Ρηγανάκο για να ζητήσουμε την καλύτερη του. Δυστυχώς έγινε το αντίθετο. Από το νέο νομοσχέδιο που στάλθηκε στη Γερουσία για να το έπεξεργαστεί δόθηκε η διάταξη που επέτρεπε στις γυναίκες να γίνονται πάρεδροι, και γενικά το νομοσχέδιο έγινε συντηρητικότερο. Σχετική διάλεξη έκανε η κ. Άγνη Στουδίτη στην Αρχαιολ. Έταιρία όπου εξέτασε λεπτομερικά το νέο νομοσχέδιο.

Για την οικονομική ισότητα.

Για την εργασία της γυναίκας κάναμε έντατικές ενέργειες για να εμποδίσουμε να μπή στο νόμο περί Γενικού Χημείου του Κράτους ή παράγραφος που αποκλείει τις γυναίκες χημικές από τις τεχνικές υπηρεσίες, οργανώσαμε καμπάνια στον τύπο και κατορθώσαμε στη Γερουσία, όταν ψηφίζονταν ο νόμος να γίνει μεγάλη συζήτηση από βουλευτές φίλους μας. Δυστυχώς η Κυβέρνηση είχε θέσει σχεδόν ζήτημα έμπιστοσύνης για την ψήφιση του νόμου αυτού άμέσως, έπειδή δε η άφαίρεση μιας διάταξης θα είχε αποτέλεσμα να ξανάρθει ο νόμος στη Βουλή στη νέα Σύνοδο και συνεπώς ο άργοπορούσε η ψήφισή του, η διάταξη έμεινε. Το μόνο φωτεινό σημείο είναι η υπόσχεση του κ. Υπουργού των Οικονομικών από το έθιμα της Βουλής, ότι με ιδιαίτερο νόμο θα την βγάλει τον Όχιώδη, τον περασμένο δηλαδή, πράγμα που δεν έκανε ως σή-

μερα. Επίσης διαμαρτυρηθήκαμε κι έμεις έντονα και προκαλέσαμε διαμαρτυρίες εκ μέρους του τύπου για τον αποκλεισμό της κ. Στουδίτη από τη θέση εισηγητή στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Παρακολούθησαμε στη σύνταξη του το προσχέδιο «περί κοινωνικών ασφαλίσεων» και περί συντάξεων των υπαλλήλων ώστε να μη περάσει καμιά διάταξη που θα δούσε υπό ανιστους δρους τη γυναίκα. Άλλ' όπως χτυπάμε την ανισότητα εις βάρος της γυναίκας, έτσι έχουμε κηρυχτεί και έναντιον κάθε ιδιαίτερης προστατευτικής νομοθεσίας που αφορά την εργασία της γυναίκας, με την πεποίθηση που τη δικαιολογούν αυτά τα πράγματα, ότι καταντά εις βάρος της, ή προστασία αυτή, γιατί ελαττώνει την οικονομική της αξία στην προσφορά της εργασίας της ή της εμποδίζει την είσοδο σε πολλές, εργασίες για τις οποίες έχει τη δύναμη και την ικανότητα, ή ακόμα χρησιμεύει πολλές φορές για να σκεπάζει εια κακώς έννοσόμενο ανταγωνισμό των φύλων. Επίσης όσο μάς ήταν δυνατό βοηθήσαμε ώρισμένες επαγγελματικές γυναικείες τάξεις ή ομάδες στη διεκδίκηση των συμφερόντων των, δασκάλες, υπάλληλες, εργάτριες

Προσπαθήσαμε πάντα να διαφωτίσουμε ότι τα συμφέροντα κάθε επαγγελματικής τάξης είναι κοινά και ότι ο ανταγωνισμός των φύλων που μπορεί να δημιουργηθεί από την άδικία του έθνους και την προνομιακή επικράτηση του άλλου, είναι έντελως άσύμφορος για τη διεκδίκηση των συμφερόντων κάθε επαγγελματικής τάξης. Κάθε τάξη θα παρουσιάζεται καλύτερα ένωμένη και ισχυρή μόνον όταν εξασφαλίζει ισότητα δρων εργασίας στα μέλη της και των δύο φύλων. Ευτυχώς ή άποψη αυτή κερδίζει έδρα και στον τόπο μας και αναφέρουμε το χαρκατηριστικό και τόσο φωτεινό παράδειγμα της Όμοσπονδίας των Ιδιωτικών υπαλλήλων που στα αιτήματά της προς την Κυβέρνηση περιέλαβε την έξισωση των μισθών και των δρων εργασίας των υπαλλήλων και των δύο φύλων. Τονίσαμε ακόμα ότι οι εργαζόμενες γυναίκες όφείλουν να δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την επαγγελματική τους όργάνωση.

Όταν δημοσιεύτηκε ο νέος νόμος για τη στοιχειώδη εκπαίδευση υπήρχε φόβος να έκτοπιστούν οι δασκάλισσες από τις μεγάλες πόλεις όπου κατείχαν πολλές θέσεις λόγω του ότι όριζετο ο αριθμός των δασκάλων ανάλογα, με το φύλον και κατά πρότίμηση στα σχολεία που προβλέποντο 3 ή 5 δάσκαλοι όριζοντο 2 άντρες και μία γυναίκα και 3 άνδρες και 2 γυναίκες. Τότε έπιτροπή από τις κ.κ. Θεοδωροπούλου και Ναυπλιώτου παρουσιάστηκε στον κ. Υπουργό της Παιδείας και στην αρμόδια υπηρεσία και κατορθώσε ν' άποσπάσει την υπόσχεση ότι δε θα γίνουν μεταθέσεις τέτοιες τουλάχιστο για ένα χρόνο, παρά θα συμπληρώνονται σιγά σιγά τα κενά με δασκάλους από τις έπαρχίες. Επίσης η ίδια έπιτροπή ζήτησε να έφαρμόζεται πραγματικά ο σχετικός νόμος ως προς τη διεύθυνση των σχολείων, την όποια να κατέχουν άνεξάρτητα από το φύλο τους οι κατά βαθμόν άνώτεροι δάσκαλοι. Δυστυχώς στο σημείο αυτό, παρά τον νόμον, έκτοπίζονται διαρκώς οι γυναίκες από τις διευθύνσεις των σχολείων, πράγμα που δημιουργεί έναν ανταγωνισμό φύλων που δεν είχε ούτε έχει τη θέση του σε μια διοπαλίσουσα τάξη.

Για την ιθαγένεια της παντρεμένης γυναίκας.

Παρακολουθώντας το ζήτημα αυτό ο Σύνδεσμός μας κατήρτισε υπόμνημα μαζί με το Έθνικόν Συμβούλιο και το Σύλλογο Γυναικών Έπιστημόνων που το συνέταξε ή γνωστή νομικός Δδκ. Ελένη Καρύδη. Το υπόμνημα επιδόθηκε από επιτροπή αντιπροσώπων των ανωτέρω σωματείων στον Υπουργόν των Έξωτερικών κ. Μιχαλακόπουλο, ο οποίος δέχτηκε να το διαβιβάσει στους Κρατικούς αντιπροσώπους στη Διεθνική Συνδιάσκεψη της Χάγης που αυτές τις μέρες πρόκειται να εξετασεί και αυτό το ζήτημα. Δυστυχώς δὲν κατορθώθηκε να πάει ως αντιπρόσωπο, των σωματείων αυτών στη Χάγη ή Δδκ. Καρύδη, όπως είχε αποφασιστή. Όλες οι Διεθνικές γυναικείες οργανώσεις διεξάγουν μέγανον αγώνα για την επικράτηση της φεμινιστικής άποψης δηλαδή: Νάχει ή παντρεμένη γυναίκα δικαίωμα να αποφασίζει αν θα κρατήσει ή όχι την ιθαγένειά της. Γι' αυτό οργανώθηκε από τις μεγάλες γυναικείες διεθνικές οργανώσεις, Διεθνικόν Συμβούλιο γυναικών, Διεθνική Ένωση για την Ισοπολιτεία και Διεθν. Ένωση Γυναικών Έπιστημόνων μια μεγάλη δημοσία συγκέντρωση στη Χάγη κατά το διάστημα που θα συνεδρίαζε και ή Συνδιάσκεψη. Στη συγκέντρωση αυτή αντιπροσώπευσε το Σύνδεσμός μας και τις άλλες γυναικείες Οργανώσεις της Ελλάδος ή Δδκ. Σοφία Αντωνιάδου καθηγήτρια του Πανεπιστημίου της Αιέγης, την οποίαν εύχαριστούμε θερμότατα.

* *

Ο διαφωτισμός πάνω στο πρόγραμμά μας γίνεται με τον Άγωνα που παρακολουθήσαμε πάντα από κοντά όλα τα φεμινιστικά ζητήματα, με διαλέξεις που οργανώνουμε ταχτικά σε λαϊκά προ πάντων κέντρα, με τις συγκεντρώσεις στις οποίες καλούμε τα μέλη μας κάθε φορά που υπάρχει κάτι σπουδαίο, και με άρθρο-γραφία στον τύπο τόσο του κέντρου όσο και τον επαρχιακό, που προσπαθούμε να το κάνουμε να ενδιαφερθή για τα ζητήματά μας.

Σειρά 10 διαλέξεων πάνω στο πρόγραμμά μας έγινε στο συναικισμό Βύρωνος οργανωμένη από την εκεί επιτροπή του Συνδέσμου. Επίσης διαλέξεις έγιναν στο Άμερικανικό κολλέγιο θηλέων. Τώρα τελευταία για την ψήφο οργανώθηκαν ήδη σε διάφορα κέντρα εδώ και στον Πειραιά και θα γίνουν ακόμα πολλές για να διαφωτιστούν οι γυναίκες πάνω στα νέα μας καθήκοντα.

Οι επαγγελματικές σχολές μας

Τα δύο πρακτικά έργα του Συνδέσμου, οι επαγγελματικές του σχολές, ή Έσπερινή σχολή γυναικών υπαλλήλων και ή νέα σχολή που ίδρυσε φέτος «Η σχολή παιχνιδιών και διακοσμητικής» λειτουργούν εξαιρετικώς καλά. Η πρώτη εξυπηρετεί προ πάντων τις υπαλλήλους με τα τμήματά της, Διτάξιο Έμπορ. Μονοτάξιο Τεχνικό, και τα τμήματα γλωσσών και έχει ήδη εξελιχτεί, χάρη στο εκλεκτό της προσωπικό και την άξια της διεύθυνση, σε ίδρυμα πρότυπο. Η σχολή παιχνιδιών από την άλλη μεριά εξυπηρετεί την εργατική και μικροαστική τάξη ανοίγοντας νέους επαγγελματικούς κλάδους που θα δώσουν μια επικερδή τέχνη, διδαγμένη από αξίους καλλιτέχνες σε τόσα παιδιά και των δύο φύ-

λων προωρισμένα αλλιώς να φυτοζωήσουν στα γνωστά και τόσο πληθωρικά γεμάτα επαγγέλματα. Κατορθώσαμε από την ίδρυσή της ακόμα ν' αρχίσουμε τη μεθοδική πραγματοποίηση ενός δλόκληρου κοινωνικού προγράμματος με το σκοπό να διευκολύνουμε τη φοίτηση παιδιών φτωχών, εκείνων που θα τριγύριζαν από μαγαζιά σε μαγαζιά ή θα χώνονταν στα υπόγεια εργαστήρια περιμένοντας χρόνια δλόκληρα να μάθουν κάτι.

Από την πρώτη μέρα λειτουργεί εκεί μαθητικό σούσι με 3 δραχμές και δωρεάν για τα άπορα και έλκρύνονται τα παιδιά στα έξοδα συγκοινωνίας, με την πληρωμή του μισού του στρατιωτικού εισιτηρίου που έχουν στα τραμ, που δίνεται από ιδιαίτερο κονδύλι στα παιδιά και πληρώνουν έτσι μόνον το 1/4 του πραγματικού εισιτηρίου και μερικά έντελως άπορα τίποτα. Επίσης τα παιδιά έχουν Ιατρική περίθαλψη δωρεάν, χάρη στο Πατριωτικό Ίδρυμα που μας εξασφάλισε και το σούσι, και τώρα παρακολουθούνται προληπτικώς από την Ιατρ. κ. Περσυνάκη που δέχτηκε ευγενικά να προσφέρει τις υπηρεσίες της στη σχολή. Επίσης εξασφάλισαμε την οικοδόμηση κτιρίου από την Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων για τη σχολή αυτή στο νέο προσφυγικό συναικισμό Έμμητοδ. Και έτσι από τον έρχόμενο χρόνο ή Επαγγελματική αυτή Σχολή θα εξυπηρετεί κύρια λαϊκούς συναικισμούς και τις συναικίες Βύρωνος, Κίσαριανής, Παγκρατίου, Κοπανιά, Γούδας, Νέου Κόσμου.

Οι Διεθνικές μας σχέσεις.

Ως προς τις σχέσεις του Σ. με τις Διεθνικές οργανώσεις ξέρετε ήδη λεπτομερικώς από τον Άγωνα ότι αντιπροσωπεύτηκε α) στο Διεθνικόν Συνέδριο της Διεθνικής Έωσης για την Ισοπολιτεία και την πολιτική δράση των γυναικών, που έγινε στο Βερολίνο τον περασμένο Ιούλιο με τις κ.κ. Θεοδωροπούλου Κατίνα Θεολογίτου, Καίτη Κατσαγιάννη, Σέμνη Παπασπυρίδη και Ελένη Μοσχοδάκη που ή κ. Θεοδωροπούλου εκλέχτηκε και πάλι μέλος του Δ. Συμβουλίου της Δ. Ένωσης. Στο Συνέδριο αυτό ο Σύνδεσμός μας είχε την επιτυχία να γίνει δεχτή σειρά από προτάσεις του για την εργασία της γυναίκας και την κοινωνική ήθη-κή. β) Έλαβε μέρος στη δημόσια συγκέντρωση του Συμβουλίου της Άνοιχτής Πόρτας που έγινε στο Βερολίνο κατά το διάστημα του Διεθνικού Συνεδρίου και όπου μίλησε για τη θέση της υπαλλήλου ή Δδκ. Κατίνα Θεολογίτου. γ) Επίσης απέτέλεσε τμήμα της Διεθνικής Οργάνωσης του Συμβουλίου της Άνοιχτής Σταδιοδρομίας. Έλαβε μέρος στο Συνέδριο της Μικρής Αντάντ των γυναικών στη Βαρσοβία εθώς κατόπιν με τις κυρίες Θεοδωροπούλου και Θεολογίτου. Λεπτομέρειες του ως και για το συνέδριο του Βερολίνου δημοσιεύτηλαμ στον Άγωνα, δ) στο Διεθνικόν Συνέδριο της Ειρήνης που έγινε εδώ τον Οχτώβρη, με τις κ.κ. Θεοδωροπούλου Θεοακκή και Σδώλου που κατατέθηκαν και δύο υπομνήματα της κ. Θεοδωροπούλου και της κ. Θεοακκή. Επίσης στο έσπερικό συνε- γάζεται πάντα με σωματεία που επιδιώκουν σκοπούς που ναί δπωςδήποτε μέσα στο πρόγραμμα του Συνδέ- σμου. Ήδη έχει προσκληθή από το Πατριωτικό Ίδρυ-

μα προστασίας του παιδιού και αντιπροσωπεύεται: στην οργανωτική και εκτελεστική Έπιτροπή του Συνεδρίου που θα γίνει τον ερχόμενο Όχτώβρη για την προστασία του παιδιού.

Τὰ οικονομικά μας.

Για τὰ οικονομικά του Συνδέσμου θα σὰς μιλήσει ἡ Ταμία μας. Ἐξασφαλίζονται κάθε χρόνο μετὸν ἐτήσιο χορὸ καὶ τὴν ἀγορὰ, ἐκτὸς τῶν συνδρομῶν. Ὁφείλομε γι' αὐτὸ νὰ εὐχαριστήσουμε καὶ πάλι τὴν οργανωτικὴν Ἐπιτροπὴ τοῦ χοροῦ τὴν κ. Χατζηλαζάρου καὶ τὴν Δαδ. Ε. Παπαδημητρίου ὡ; καὶ τὴν Δίδα Καλομενοπούλου πού πάντα ἀκούραστη βοηθεῖ τὴν ἀγορὰ. Ἀλλὰ πρέπει νὰχομε ὑπ' ὄψῃ μας ὅτι τὰ μέλη μας πρέπει νὰ αὐξήσουν τίς προσπάθειές τους γιὰ τὴν οικονομικὴ υποστήριξη τοῦ Συνδέσμου. Κάθε προπαγάνδα χρειάζεται χρήματα γιὰ διβλία, ἐντυπα, ὀργάνωση ὁμιλιῶν σὲ ἐπαρχίες, κλπ. Καὶ τὰ μέσα αὐτὰ πρέπει νὰ βρεθοῦν καὶ θὰ βρεθοῦν χάρις στὰ μέλη μας πού ἀσφαλῶς ἀντιλαμβάνονται ὅτι κάθε ἀγώνας χρειάζεται καὶ ὀλικές θυσίες.

* *

Τελειώνοντας, ἀγαπητὲς φίλες, ἔχομε νὰ σὰς ποῦμε πὼς φέτος ἀκριβῶς συμπληρώνεται δεκαετία ἀπὸ τὴν ἱδρυση τοῦ Συνδέσμου. Πολλὰ ἀπὸ τὰ μέλη μας εἶναι ἀπὸ τίς ἱδρυτικὲς του. Μὰ ὅλα εἶναι σὲ θέση ν' ἀντιληφθοῦν τὴ σημασία τοῦ ἔργου πού ἔγινε. Ὁ Σύνδεσμος αὐτὸς χωρὶς πολυπληθεῖ ἐμφάνιση, πάντα στὴν πρωτοπορίαν ἀπὸ τὴν ἐμφάνισή του ἀκόμα, πρῶτος πρόβαλε τὰ γυναικεῖα ζητήματα σὰν προ, δλήματα πού ζητοῦσαν μὴν ἀμεση λύση, τὰ ἐξέταξε ἐπιστημονικά, τὰ παρακολούθησε μετ' προσήλωση, μετ' φανατισμὸ ἀκόμα, ὑπέδειξε καὶ ἐπεδίωξε συνειδητὰ ὁρισμένους λύσεις ἀνταποκρινόμενες στὸ ἰδανικὸ τῆς πολιτικῆς, οικονομικῆς, κοινωνικῆς καὶ ἠθικῆς ἰσότητος μεταξὺ τῶν φύλων πούδαλε γιὰ σκοπὸ του.

Προσπάθησε μετ' τὴ μόρφωση τὴ γενικὴ καὶ τὴν ἐπαγγελματικὴ καὶ στὸ θεωρητικὸ καὶ στὸ πρακτικὸ ἀκόμα στάδιο νὰ ἐξυψώσει τὴ γυναίκα γιὰ νὰ τῆς δώσει, μετ' τὴν οικονομικὴ τῆς ἀνεξαρτησία, τὸ δπλο νὰ διεκδικήσῃ τὸ δίκιο της.

Δὲν πρόκειται αὐτὴ τὴ στιγμή ν' ἀνασκοπήσῃ μετ' τὸ ἔργο τῆς δεκαετίας αὐτῆς, οὔτε νὰ τὸ κρίνουμε. Ἡ κρίση ἀνήκει στὴν ἱστορία τῆς γυναικεῖας ἐξέλιξης σὸν τόπο μας, ὅπου ἡ ἐμφάνιση τοῦ Συνδέσμου σὰν κοινωνικοῦ φαινομένου καὶ ἡ δράση του θὰ πάρουν μὴ μέρη τὴ θέση τους.

Ἡ δεκαετία αὐτὴ ἔκλεισε μετ' τὴν πρώτη θετικὴ νίκη σὸ πολιτικὸ ἐπίπεδο. Νίκη μεγάλη γιὰ τὴν ἠθικὴ τῆς ἀξίας, μικρὴ γιὰ τὴ μικρὴ τῆς ἐκτοχή καὶ τὸ περιορισμένο πλάτος τοῦ παρεχομένου δικαιώματος. Ὁ χρόνος αὐτὸς, ὅπως ἤδη εἶπαμε, σημειώνει ἀπαρχὴ νέων ἀγώνων, τόσο σὸ πολιτικὸ ὅσο καὶ σὸ οικονομικὸ καὶ τὸ κοινωνικὸ ἐπίπεδο. Εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς ἀγκαλιάσουμε μετ' ἀπέλυτη πίστη σὸ κοινὸ ἰδανικὸ, μετ' αὐτοπεποίθηση καὶ πρὸ πάντων μετ' ἀρτία ὀργάνωση. Πάντα στὴν πρωτοπορίαν, ὅ; ριχτοῦμε μετ' θάρρος σὸ νέο στάδιο πού μὰς ἀνοίγεται σήμερα. Καὶ ζυπνώντας

τίς κοιμισμένες ἀκόμα συνειδήσεις τόσων γυναικῶν τῶν ἠθικῶν αὐτῶν σκλάβων πού συναντοῦμε σὸ δρομο μας, ὅς τοὺς φωνάξουμε διάπλατα «Τολμάτε νὰ ζήτε σὰν ἐλεύθεροι ἄνθρωποι».

* *

Ἐπειτα ἀπὸ μερικὲς παρατηρήσεις τῆς Ταμίας πὼ; σὲ μερικὰ σημεία, ὅπως στίς εἰσπράξεις τοῦ φετεινοῦ χοροῦ καὶ τῆς φετεινῆς ἀγορᾶς, πού εἶναι κατὰ τι λιγώτερες ἀπὸ τοῦ περασμένου χρόνου, ἡ Πρόεδρος ἐξήγησε ὅτι τὸ Συμβούλιο κατήρτισε τὸν προϋπολογισμό ἔχοντας ὑπ' ὄψῃ του τίς παρατηρήσεις αὐτῆς καὶ γι' αὐτὸ ἀποφάσισε νὰ ζητήσει ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου νὰ δηλώσουν μὴ προαιρετικὴ μηνιαία καταβολή, ὅσο μικρὴ κι ἂν εἶναι, ἀνάλογη μετ' τὰ μέσα κάθε μᾶς, πού θὰ ἔρτανε ὅμως, ἂν δηλώσουν πολλὰ μέλη, νὰ καλύψῃ τὸ ἔλλειμμα πού παρουσιάζει ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1930. Πρέπει ὅμως ἡ καταβολὴ τῶν δόσεων νὰ γίνεται ἀπ' εὐθείας στὴν ταμία ἀπὸ τὰ μέλη καὶ νὰ μὴ στέλνεται εἰσπράχτορας πού ἔτσι θὰ λιγότευε πολὺ σημαντικὰ τὸ ποσὸ τῆς εἰσφορᾶς. Ἡ Συνέλευση δίδεται καὶ ἐπικυρώνει τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ Συμβουλίου.

Ἡ Πρόεδρος ἀνακοινώνει ἔπειτα ὅτι ἔληξε ἡ ἐντολὴ τοῦ Γεν. Συμβουλίου καὶ τῆς Ἐκτελ. Ἐπιτροπῆς καὶ ὅτι σύμφωνα μετ' τὸ ἀρθρο 3 τοῦ Καταστατικοῦ πρέπει ἡ Συνέλευση νὰ ἐκλέξῃ νέο Γεν. Συμβούλιο καὶ Ἐκτελ. Ἐπιτροπὴ. Ὅρίζονται ψηφοδέκτριες αἱ Δες Μαρὶα Καραντζοπούλου καὶ Δέσποινα Κοτρωνάκη, καὶ γίνεται ἡ ψηφοφορία. Τὸ νέο συμβούλιο ἀπεκρίστηκε ἀπὸ τὰ ἔξῃς 24 μέλη:

Αὔρα Θεοδωροπούλου, Ἄννα Παπαδημητρίου, Μαρὶα Σβώλου, Γεωργία Λιμπεροπούλου, Ἐδανθία Γκινοπούλου, Καίτη Κατσογιάννη, Ἀλεξάνδρα Κόττον, Ζαχαρούλα Ναυπλιώτου, Δ. Γληνός, Ι. Λαμπίρης, Σωτήριος Σολιώτης, Ἀλέξανδρος Σβώλος, Ἀγνή Στουδίτου, Κ. Τριανταφυλλόπουλος, Ἐλένη Βλαβιανού, Τοῦλα Ἀποστολοπούλου, Μαρὶα Βασιλειάδου, Καίτη Παπῶ, Ἀλεξάνδρα Θεοκλάκη, Ἄννα Σταματελάτου, Καίτη Θεολογίτου, Μαρὶα Καραλλά, Καλλιόπη Σγουροῦ καὶ Ἀγγελικὴ Μηνιάτη.

Ἐκλέχτηκε ἔπειτα ἡ τριμελὴς ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴ νέα χρονιά ἀπὸ τίς κυρίες Ζωὴ Μελέ, Ἰωαννίδου, Σοφία Μύλλερ-Οικονόμου, καὶ τὴ Δαδ. Μαρία Καραντζοπούλου.

Πρῶτὴ ἐπιλαχούσα ἦρθε ἡ Δαδ. Μαρὶα Ἀμαριώτου. Ἐπίσης ἔλαβαν ψήφους καὶ οἱ κ.κ. Ἐλένη Καρακίτη, Ἀρσινόη Τούρτουλη, ὁ κ. Πουλαντζῆς καὶ ἡ Δαδ. Μαρὶα Μινέτα.

Στίς 15 Μαρτίου ἔγινε συνεδρίαση τοῦ Γεν. Συμβουλίου κατὰ τὸ ὁποῖο καταρτίσθηκε τὸ πρῶτον, μετ' πρόεδρο τὴν κ. Αὔρα Θεοδωροπούλου, ἀντιπρόεδρο τὴν κ. Ἄννα Παπαδημητρίου, Γενικὴ Γραμματεὰ τὴν κ. Μ. Σβώλου, Ταμία τὴν κ. Γεωργία Λιμπεροπούλου καὶ εἰδικὴ γραμματεὰ τὴν κ. Ἐδανθία Γκινοπούλου καὶ συντάχθηκε ὁ κανονισμὸς τῶν ἐπαρχιακῶν τμημάτων πού δημοσιεύτηκε σὸ προηγούμενο φύλλο.